

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Elogia Societatis Iesv Sive Propvgnacvlvm: Pontificum,
Conciliorum, Cardinalium, Antistitum, nec non
Imperatorum, Regum, Principum & aliorum Virtute,
Religione, omniq[ue] Literatura illustrium (etiam ...**

Gomez, Cristobal

Antverpiæ, 1681

Ad Lectorem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38486

AD LECTOREM.

SI ex Nostris es, ô Lector, & amicis, PROPVG-
GNACVLVM habes, quo te contra hostium
furorem tuearis: si vero hostis es, non im-
punè lacestes: ex hoc enim PROPVGNAVLO, siue
TVRRI mille clypei pendent, & omnis armatura Vi-
rorum plane fortium, qui in nostræ SOCIETATIS tu-
telam se offerentes, victoriam nobis spondent, &
tibi infamiam. PROPVGNAVLI autem huius con-
struendi occasionem præbuit multiplex hostis in hac
ipsa PARAQVARIA in nostram ruinam nuper coniu-
ratus, quo debellato, profligatoque non ægre tuli
machinam istam portatilem, quaqua terrarum cir-
cumferri, vt nostra SOCIETAS contra hostes suos, qui
nullibi desunt, vbique se defendat. In lucem pro-
dit armata non proprijs, sed alienis Laudibus hæc
sacra Pallas, propria quippe Laus deuenustat glo-
riam, quæ suspecta redditur à proprio testimonio: *Prou. 27. 2*
*Laudet te alienus, & non os tuum; extraneus, &
non labia tua,* me docuit Salomon: & hæc erit non
inconcinna huius Opellæ excusatio. Quare hic di-
cere valebit SOCIETAS, quod de se Plinius secundus
tambreuitè quàm acute scripsit: *Neque enim vereor,* *Plin. 2.*
ne iactantior videar, cum de me aliorum iudicia, non *Epist. 23.*
meum profero. *lib. 9.* Igitur Pontifices, Cardinales, Antisti-
tes, Cæsares, Reges, Regna integra, Senatus amplif-
simi, Prouinciæ, Religiosi, Ciues, Magistratus, Vni-
uersus denique Orbis Christianus ad hoc extruen-
dum PROPVGNAVLMV materiam præbuere, vt com-
munibus viribus defenderetur Ea, quæ omnium
c bono

AD LECTOREM.

Psal. 17.
35.

bono nata ECCLESIAE BRACHIUM DEXTRUM appellari meruit. Dum ubique terrarum IESU Societas præliatur bella Domini, & dum pro incolumitate Ecclesiae naufragia, carceres, vincula, mortes, calumnias contemnens infinitis se obijcit periculis, vicissim à Sacro, Prophanoque ordine quasi DVOBVS BRACHIIS potentius quàm arcu æreo defensa hactenus, vegeta & inconcussa permansit, adeo vt exclamare possit cum Regio fidicine: *Deus qui doces manus meas ad prælium, & posuisti vt arcum æreum BRACHIA mea.* Et vt sperandum est iisdem auspicijs frendente licet Dæmone, liuente inuidia, fremente Hæresi, plaudente Cælo, triumphante veritate, & totius Orbis bono gloriofum exerens caput in integritate perdurabit.

SOCIETAS Hæc (mi Lector) totum est huius Opusculi argumentum, & sane magnum. Illa enim militare Trophæum est erectum animo maiori, quàm viribus: virtutis antiquæ monumentum, & incitamentum posteræ: Dæmonum Victrix, Hæresum Domitrix, Virtutis Propagatrix: Sacra Pallas est, docta & armata: Oliuam Pacis, & Belli Ægidem gestans. Non ex cerebro Iouis, sed Deo vero, & Virgine nata; nec mireris (Lector) si de Nomine IESU vocitetur. Ideo maxima, quia semper se dixit esse Minimam: eò integrior, quia plura membra sibi rescidit: vulnerata sæpe, sed nunquam læsa: ideo semper sana, quia se putauit infirmam: ideo vegeta, quia sæpius renouata, Honorum titulis plena, cum omnes, ex voto respuerit: omnes Dignitatum titulos

AD LECTOREM.

titulos mereri malens, quam vnum admittere: nobilius æstimans purpuram dare, quàm accipere: tot enim ferme Martyres habet, quot Annus dies. IESV SOCIETAS verè lincea, quia obediendo cæca est: ideo Humilis, quia gloriæ maioris appetens: eò doctior quò doctrinam liberalius prodigit. Plures Libros scripsit, quam in Mensium decade horæ sint: Hæreticorum terror, quia amica veritatis: Barbarorum amor, quia Magistra humanitatis: Dæmonum odium, quia Prædatrix animarum. Hæc est Sacra Pallas cuius ope, non vt post decennium Troia, sed post decies decennium victus Orbis conflagrauit. Alexandro felicior, quod alterum inuenerit, & vicerit Orbem. Sub vexillis Christi frende, fure, disrumpe zoile (si quis es) Parisiacam Columnam extruere potuisti, hanc nequibus destruere: nulla enim manus euertit quod DIGITO DEI firmatum est. En Paul. 3. breui penicillo descripta IESV Societas, vnicum, vt dixi, Opellæ huius argumentum; quam grande, quàm excelsum gloriosumque, has paginas euoluenti patebit.

Porro, quemadmodum, non tantum ad defensionem, sed etiam ad Urbium ornamentum Propugnacula construuntur, iuxta illud Canticorum de Ecclesia, *Si Murus est, adificemus super eam Propugnacula argentea*, sic dubium est, vt Cant. 8. 9. Cornel. ibi. PROPUGNACVLVM nostrum plus firmitatis, quàm ornamenti à suis constructoribus acceperit: atque ea causa est, hoc Opus PROPUGNACVLI nomine vocitari; vtpote tot præstantissimorum virorum ELOGIIS, non magis

AD LECTOREM.

defensam, quam Ornatam se SOCIETAS nostra cognoscat; & ex tantis Ornamentis discat non degenerare ab antiquis virtutibus. Sed Deo bene iuuante id neququam fiet, nam in nobis adhuc spes durat Auorum. Maiorum nostrorum gloria erit virtutis incitamentum nostræ, & tot Religionis ELOGIA ingens calcar addent ad nouam gloriam: præteritorum facinorum contemplatione feruebit in Ignatij posteris sanguis, nec deerunt qui gloriosa pericula ambient, & qui adhuc volent grandia signare vestigia, atque iisdem, quibus antecessores sui, heroicarum virtutum gradibus totum Orbem peragrarè: & cum statim in huius Operis limine BRACHIVM ECCLESIAE SOCIETAS dici viderit, exeret iterum *Brachium suum cum potentia* in Ecclesiæ defensionem, Hæresis perniciem, ignorantia fugam, & vitiorum extirpationem.

psal. 88.
34.

Sed quænam ista (inquies, & bene Lector) in commendanda SOCIETATIS gloria tam insolens ostentatio, atque exaggerata laus? An sola illa sancta, fortis, admiranda, virtutibus prædita, exculta doctrinis, plena trophæis, constans in vita, & in morte secura est? Non equidem: agnosco, & veneror Religiosissimorum Ordinum Maiorum Nostrorum (quorum nos vestigijs gaudemus insistere) consumatam in omni genere laudis existimationem, atque præstantiam, siquidem omnes ea nobis edidere exempla recte factorum, quæ etiam nunc haud oblita posteritas excipit. Quid SOCIETATEM Ego comparem tam præclaris Ordinibus? absit. Sed si faciam omnium
nium

AD LECTOREM.

nium illam MINIMAM esse dicam cum IGNATIO Fundatore Sanctissimo, MINIMAM, inquam ætate, meritis, splendore. Nec odiosa, mi Lector, videbitur Oratio mea in eius laudes excurrens, quando illæ (vt supra cum Plinio notabam) non ex meo deprompta sensu, sed scriptis, verbisque testatæ eorum hominum, qui sunt Urbis, & Orbis prima capita. Dico ergo non quod Ego de SOCIETATE sentio, sed quod illi. Et quidem obscurari tam præclara tanti Ordinis merita, dissimulari tam iusta eius præconia, & moleste ferent ij ipsi qui ediderunt, neque qui amant, imo qui oderint, patientur: virtutis enim ostensa pulchritudo vel in hoste delectat.

Const.
proam. 5. 2
Reg. 1.
summ.

Attexo etiam nonnulla, in quæ incidi testimonia, & plura numero Religiosorum hominum, quorum non exemplis minus, quam verbis ad virtutem inflammata SOCIETAS, patrocinio niti gaudet, & auctoritate defendi: accepta illis admodum SOCIETAS tanquam soror Minima à Maioribus Fratribus. Nec maior SOCIETATIS gloria quod à Principibus viris, etiam Cælitibus commendetur; commendatio illa maior, & certior quæ ab hoste deducitur. Leges etiam in hoc SOCIETATIS PROPVGNA CVLO quid hostes veræ Religionis quandoque de illa senserint, quam magnis laudibus Eam extollant. Verum quæ laus ab Hæreticis speranda? quibus iuratum probris, & maledictis incessere IESUITAS, eosque si possent, funditus euertere. Sed maior hæc nostra laus est, huncque honorem maximum ducimus, non tam à laudatis viris, quam vel ab ipso hoste laudari.

AD LECTOREM.

Neque enim ab illis ostentationis testimonia quærimus, sed necessitatis, quantum scilicet satis est ad Ordinis famam, qua præcipuè pendet quæstus animarum. Quare nemo sapiens Lector hanc scriptiorem, factum nostrum, superbiamque interpretabitur, sed alienæ salutis studium.

Tripartitum hoc Opus est. Pars Prima, siue Status Ecclesiasticus ELOGIA continet à Summis Pontificibus, Cardinalibus, Episcopis alijsque Religiosis viris in SOCIETATIS honorem prolata. Pars Secunda, siue Status sæcularis Encomia illa complectitur, quæ Imperatorum, Regum, Principum, aliorumque ex omni Ordine Virorum illustrium pietas, & in SOCIETATEM amor effudit. Et quia non humanis solum laudibus SOCIETAS nostra ditescit, ideo Tertiam adiecimus Partem, quam Cælestem, & Inferam placuit appellari. Hæc in se carcerat ELOGIA, quibus Christus Dominus, Magna Mater, Angeli, ac Cælites SOCIETATIS Cælum velut syderibus illustrant. Imo nec hinc exulant Dæmonis testimonia, ut vel ab Inferijs tenebris SOCIETAS nostra lucem mutuetur. Harum Partium quamlibet in varios Titulos siue Classes partimur, ut facile patebit intuenti.

Ex his omnibus totum hoc PRÖPVGNACVLVM construitur; & verè PROPVGNACVLVM tot Encomiistarum, ac tam præclaris elaboratum Encomijs, adeo, ut in posterum SOCIETATIS Filijs non erit in tantæ Matris tutamen pluribus Libris, seu testibus opus, vbi vno isto volumine res tota transigitur: Ex quo

AD LECTOREM.

quo etiam veluti ex amœnissimo, frugiferoque Viridario Hortoq; poterunt liberaliter vernantes sententiarum flosculos decerpere Concionatores: solidos sapientiæ fructus Magistri: multiplicis eruditionis pompam quasi luxurians foliorum agmen Historici: proficuas exemplorum fruges Ascetici: admirabilium euentuum miriades curiosi rerum, ac temporum indagatores; Catholicæ veræ fidei semina, quæ colligant ad tutelam, & auitæ pietatis poma, quæ carpant ad gustum: Hæretici suorum dogmatum, adeoque reprobatorum spinas, quibus excitentur, vt videant, & respiciant. Hæc de vtilitate Operis dicta sufficiant (amice Lector) iam ipse vides, non ibis inficias.

Si vero conqueraris huic Operi multa deesse, quæ addi possent, id meæ incuriæ non imputes, mireris potius tot in hoc Orbis angulo, in summa Librorum penuria inuenire potuisse: & adde, quod ad huius PROPVGNA CVLI IESVITICI perfectionem, Tibi videbitur expedire, dummodo sub prælogemat: nec iota quidem in toto hoc volumine inuenies, quod typis mandatum non sit: vt vel sic felicius currat in SOCIETATIS laudem tot ELOGIORVM profluum.

Sed aduertas velim, quod etsi aliqua ELOGIA videantur, aut duplicata, aut repetita, id tamen ita non est, semper enim aliquid speciale in singulis elucet, siue id sit diuersus Auctor, siue verbum aliquod immutatum, vt quisque eligat quod sibi magis placuerit:

AD LECTOREM.

cuërit : non enim omnibus sensus vnus ; vnum-
ve palatum est. Nullum præterea temporum ordi-
nem , delectumue Personarum in hoc Opere se-
quimur , sed prout sese calamo offerunt , sic da-
mus : pene enim infinitus foret labor in tot ELOCII
hinc indeque , & in diuersis temporibus , prout oc-
casio dabat , conquisitis , ordinem hunc exoptare :
cum præsertim ad Operis scopum , parum ; aut nihil
interfit , siue hac , siue illa serie collocentur.

Aduerte insuper plura ex exaratis Encomijs licet
latino idiomati sint mandata , ab Hispano , Latio , a-
lijisque fontibus manasse , quæ libuit asterisco (*) no-
tare , vt dignoscas , quis metamorphosim passus , quis
proprio flumine fluat.

Forfitan miraberis tam varias in hoc opere En-
comiastarum linguas , vbi impares immiscentur :
nec altiori est locus præeminens , cum minus nobi-
li ad idem maiestatis Solium pateat aditus : nec de-
mum Stellæ omnes , nec Rosæ omnes eodem
fulgore scintillant , nec purpura splendent. Sed ip-
samet Cælorum , & Viridarij species me indemnem
seruat , tibi occludit notam inurendi licentiam : li-
cet enim impares sint illorum faces , omnes tamen
sunt Astra , Gemmæque lucidæ : nec vna à latere a-
liam arroganter amouet , quia excelsior. Et licet
non omnes in Topiario sint Rosæ regio paludamen-
to nitescens , flores sunt omnes : & Rosa non
quia regia maiestate conspicua arcet Violam à con-
sortio , & si pauperi sagulo ornatam : ipsa enim
varie-

varietas media summis coequans ludit oculos, & delicias parit in Hortis, & voluptates in Cælo. Quid ergo mirum, quod in hac Cælesti, & viridanti machina interluceant sydera, & luxurient flores imparitate sua pari, & ideo specie lenocinanti. Nec desinam perstringere hanc tantam nubem testium interferere, vt opposita caliganti calumniarum alteri nubi, eam deturbet, eliminet: ipsaque cincta syderibus, laurisque coronata triumphet: & nubes sit, & Cælum innumeris trophæis.

Tandem si opponas tardioris, & ex alieno viuentis ingenij notam in tanta ELOGIORVM congerie, fateor: sed ingeniosissimi Belgarum Lipsij vsus effato, Tibi potero, ac blateronibus eiusmodi respondere: *Lapides, & ligna ab alijs accipio; Aedificij tamen structio tota nostra est. Architectus Ego sum, sed & materias variè undique conduxì: nec aranearum sanè textus ideo melior, quia ex se fila gignunt, nec noster vilior quia ex alienis libamus vt apes. Vale.*

Lips. in
not. ad 1.
Polit. cap. 1